

PROFESOR POLITOLOGIE JOHN J. MEARSHEIMER ZBOURAL VŠE, CO SE ŘÍKÁ O PUTINOVÍ (VIDEO En, 127 min)

- CZ24 News | 20. června 2022

USA/UKRAJINA/RUSKO: Již jsme psali o přednášce, na které profesor John J. Mearsheimer vyslovil svůj předpoklad, že pokud bude Západ pokračovat ve snaze integrovat Ukrajinu, tak Rusko Ukrajinu raději zničí než aby toto dovolilo. Ve čtvrtek 16. června profesor v italském Centru pro pokročilá studia Roberta Schumana pak Mearsheimer hodnotil válku, kterou předpověděl, znovu. Nazval ji katastrofou, s nedozírnými následky. A usuzuje, že historie bude soudit USA a jejich spojence velmi tvrdě, protože jsou to právě oni, kdo za konflikt mohou.

Válku na Ukrajině nazval profesor katastrofou v mnoha ohledech, která se v dohledné budoucnosti bude zhoršovat. Poznamenal, že pokud je válka vyhrána, tak se jejím příčinám tolik pozornosti nevěnuje. Ale pokud je výsledkem katastrofa, je začátek konfliktu velmi probíraným tématem, protože lidé chtějí vědět, jak k jejímu vzniku došlo. Doplnil, že tento fenomén pozoroval dvakrát, poprvé po válce ve Vietnamu a podruhé po válce v Iráku. „V obou případech chtěli Američané vědět, jak se mohla jejich země tak hrubě přepočítat,“ řekl. „Vzhledem k tomu, že Spojené státy a jejich spojenci v NATO sehráli důležitou roli v událostech, které vedly k válce na Ukrajině, a nyní mají svou roli i v tom, jak tato válka probíhá, tak je vhodné zvážit odpovědnost Západu za tuto katastrofu,“ dodal.

Zodpovědnost

Hlavní teze prof. Mearsheimera se nezměnily, stále tvrdí, že USA jsou největším viníkem ukrajinské krize. Nepopírá, že Vladimir Putin válku začal a je zodpovědný za to, jak se ruské síly na bojišti chovají. „Nepopírám ani, že spojenci USA také nesou svůj díl zodpovědnosti. Ale povětšinou co se týče Ukrajiny následují Washington,“ doplnil. Znovu zopakoval svou myšlenku, že plány USA pro Ukrajinu (konkrétně snaha přivést Ukrajinu do NATO) byly považovány Putinem a jeho kolegy za existenční hrozbu pro Rusko, což dali dotyční několikrát najevo.

„Bidenova vláda nechtěla tuto hrozbu eliminovat přes diplomacii a znovu se zavázala dostat Ukrajinu do NATO v roce 2021,“ podotkl s tím, že pak následovala ruská invaze. A Bidenova vláda necouvla, naopak ještě zdvojnásobila úsilí, takže USA a spojenci jsou rozhodnutí na území Ukrajiny přivodit Rusku drtivou porážku a sankcemi omezit ruskou moc. „Spojené státy vážně neuvažují o diplomatickém řešení konfliktu, takže válka s největší pravděpodobností bude pokračovat měsíce, pokud ne roky,“ odhadl a dodal, že to bude znamenat další škody pro Ukrajinu. Tudíž USA podle něho vedou Ukrajinu na zcestí.

Vyvracení toho, co zaznívá v médiích i od politiků

Věnoval se vyvracení řady mainstreamových argumentů, které zaznívají z médií a z úst západních politiků (včetně českých). Například že Putin chce vymazat Ukrajinu z map a nehodlá se po jejím dobytí zastavit a chce znovu ustanovit nějakou dobu Sovětského svazu. „Pro toto nejsou žádné důkazy,“ pravil profesor.

Prohlásil, že Putinovy komentáře o tom, že Ukrajina je umělý stát nebo že Ukrajinci a Rusové jsou

jeden národ nemají nic společného s tím, proč válka vypukla. Pokud někdo tvrdí, že Putin chce dobýt celou Ukrajinu, musí podat důkazy, že to ruský prezident považoval za správné a také za proveditelné a do třetice, že k tomuto cíli hodlal směřovat. „Nejsou žádné veřejně dostupné důkazy, že Putin uvažoval o konci Ukrajiny jako samostatného státu a začlenění do Velkého Ruska, když 24. února vyslal vojáky,“ řekl Mearsheimer.

Naopak, v článku z července 2021 říká Putin Ukrajincům: „Chcete svůj vlastní stát, klidně ho mějte.“ V něm také Putin uvedl, že k Ukrajině by se Rusko mělo chovat s respektem a o budoucnosti Ukrajiny říká, že záleží na tom, co rozhodnou její občané. „To nevypadá jako důkaz toho, že se někdo chystá Ukrajinu zabrat a učinit z ní součást Ruska,“ konstatoval. V tomto článku a v projevu z 21. února tohoto roku Putin také uznal novou geopolitickou realitu rozpadu Sovětského svazu.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

A tento bod zopakoval i 24. února, kdy ruská vojska napadla Ukrajinu. Kromě toho tehdy Putin ohlásil, že nehodlá okupovat ukrajinské území a že respektuje suverenitu Ukrajiny. Ale jen do určité míry. „Rusko se nemůže cítit v bezpečí, rozvíjet se a existovat, pokud bude čelit neustálé hrozbě z území současné Ukrajiny,“ řekl tehdy Putin. Jinými slovy dle profesora neměl ruský prezident zájem anektovat Ukrajinu, ale chtěl zajistit, že z ní nebude odrazový můstek pro západní agresi směrem k Rusku.

Řada lidí argumentuje, že Putin lhal a snažil se svět zmást. To ovšem Mearsheimer vyvrací. Jednak studiem mezinárodních vztahů došel k závěru, že představitelé zemí si mezi sebou příliš nelžou, naopak lžou svým občanům. Putin sám pak není znám tím, že by ostatním státním představitelům lhal. Své úvahy ohledně Ukrajiny prezentuje konzistentně již dva roky a dává najevo, že jeho hlavní obava jsou vztahy Ukrajiny se Západem, hlavně s NATO. „Nikdy ani nenaznačil, že by chtěl Ukrajinu připojit k Rusku,“ připomenul profesor. Pokud by se skutečně jednalo o přetvářku a podvod, bylo by to dle Mearsheimera něco naprosto bezprecedentního ve známé historii.

Vojenská strategie neznačí snahu dobýt Ukrajinu

Že Putin nehodlal dobýt celou Ukrajinu pak dokazuje i to, jakou zvolil strategii. Pro dobytí Ukrajiny by dle Mearsheimera byl potřeba blitzkrieg s nasazením obrněnců podporovaných letectvem. Ale Rusko mělo pro invazi vyčleněno jen 190 tisíc mužů. Což je na porážku a okupaci Ukrajiny málo. Dle profesora měli Rusové méně ambiciózní cíl, tedy dobýt nebo ohrozit Kyjev a zároveň dobýt území na východě a jihu Ukrajiny.

Mearsheimer míní, že si Putin i další ruští lídři uvědomují, že okupace jakéhokoliv území ve věku nacionalismu vede k nekonečným problémům, jak se přesvědčili v Afghánistánu, ale také ve Východním Německu v roce 1953, v Maďarsku v roce 1956 a i v Československu v roce 1968. Potíže Sovětům působily i Rumunsko, Jugoslávie, Albánie a Polsko. I v článku z minulého roku je zřejmé, že Putin ví, že ukrajinský nacionalismus je síla, se kterou je nutno počítat a že ruské síly nebudou vítány s otevřenou náručí.

Kromě toho profesor připomenul, že Putin vládl již 14 let, než došlo k první ukrajinské krizi. „Nikdo netvrdil, že měl imperialistické ambice během jeho prvních čtrnácti let ve vládě,“ zdůraznil a namítl, že Putin byl zvaným hostem na summitu NATO v Bukurešti, kde se členové rozhodli, že by Ukrajina a Grzie měly být členy NATO. „Putinův odpor k tomuto prohlášení neměl skoro žádný efekt na Washington, protože Rusko bylo zhodnoceno jako moc slabé na to, aby dalšímu rozšiřování zabránilo, stejně jako bylo moc slabé, aby zabránilo rozšíření v letech 1990 a 2004,“ uvedl Mearsheimer.

Zopakoval další svou tezi, že před rokem 2014 nebylo rozšiřování NATO bráno jako obrana a zadržování Ruska, ale jako rozšiřování liberálního mezinárodního pořádku ve východní Evropě. Koneckonců, i bývalý velvyslanec v Rusku Michael McFaul poznamenal, že anexe Krymu nebyla naplánována před vypuknutím první ukrajinské krize. Až po ní se objevil názor, že Rusko je nebezpečné a musí být zadržováno. Ale tento názor dle Mearsheimera slouží jen jednomu účelu – aby Západ mohl obvinít Putina z vyvolání ukrajinské krize. A teď, když propukla skutečná válka, tak aby mohl nést vinu sám.

Bukurešťský summit a odpůrci Ukrajiny v NATO

Připomenul znovu Bukurešťský summit, kde bylo rozhodnuto, že se Ukrajina a Gruzie stanou členy NATO. „Ruští představitelé reagovali okamžitě rozhořčením a dali jasně najevo, že toto rozhodnutí bylo existenční hrozbou pro Rusko a že naprosto nehodlali dovolit ani jedné z těchto zemí se k NATO přidat. Dle jednoho respektovaného ruského novináře to Putina rozlítlo a varoval, že jestli se Ukrajina přidá k NATO, bude to bez Krymu a bez východních území. Prostě se rozpadne. To jsou Putinova slova v roce 2008,“ shrnul.

Současný ředitel CIA William Burns byl tehdy velvyslancem v Moskvě a napsal ministryni zahraničí Condoleeze Riceové. Snaha vzít Ukrajinu do NATO dle něho byla ten nejčervenější hadr pro ruské elity, jaký mohl být. Nejen pro Putina. „Za dva a půl rozhovorů s klíčovými hráči v Rusku, od goril v Kremlu po nejchytřejší liberální kritiky Putina, jsem zatím nenašel nikoho, kdo by Ukrajinu v NATO viděl jinak než jako přímé ohrožení ruských zájmů,“ citoval Burnse, podle kterého byla tato snaha brána jako hozená rukavice a předpověděl, že Rusko odpoví, rusko-ukrajinské budou na bodu mrazu a Rusko začne zasahovat do Krymu a východních území Ukrajiny.

Burns nebyl sám, na samotném summitu se proti tomuto plánu postavila jak Angela Merkelová, tak Nicholas Sarkozy, právě proto že očekávali rozrušenou reakci Ruska. Merkelová se v nedávném rozhovoru vyjádřila, že si byla jistá, že „to Putin nedovolí“ a že to bude brát jako vyhlášení války.

Ovšem Bushova vláda nebrala na ruské meze ohled, dodal profesor, a zatlačila na francouzské a německé představitele, aby se přidali k jednomyslnému prohlášení, že se Ukrajina a Gruzie nakonec stanou členy aliance. A i přes to, že tyto plány vedly k ruskogruzniskému konfliktu, se v nich pokračovalo, až došlo k první ukrajinské krizi, kdy USA podporované povstání donutilo proruského prezidenta Janukovyče opustit zem, načež Rusko zabralo Krym a podpořilo separatistické síly na východě Ukrajiny.

Spojenci na začlenění do NATO usilovně pracovali

Tvrdí se, že mezi lety 2014 a 2022 se USA a západní spojenci příliš nesnažili integrovat Ukrajinu do NATO, tudíž Putin neměl důvod konflikt eskalovat v letech 2021 a 2022. „Toto tvrzení není pravdivé,“ odpověděl krátce Mearsheimer a dodal, že po roce 2014 naopak snaha vzrostla a Ukrajina byla de facto členem NATO.

„Aliance začala cvičit ukrajinské síly v roce 2014, ve výsledku vycvičila 10 000 vojáků každý rok. 10 000 vojáků každý rok po osm let v řadě. V roce 2017 se Trumpova vláda rozhodla poskytnout Kyjevu obranné zbraně. Další členové NATO se brzy přidali a dodali ještě více zbraní na Ukrajinu. Co víc, ukrajinské síly se podílely na vojenských cvičeních s NATO. V červenci 2021 Kyjev a Washington spoluhostili Operaci Sea Breeze, námořní cvičení v Černém moři, které zahrnovalo loďstva 31 zemí a

bylo namířeno přímo na Rusko. O dva měsíce později ukrajinská armáda vedla cvičení Rapid Trident 2021, což bylo dle oficiálního tiskového prohlášení americké armády posílení interoperability mezi americkými, evropskými a africkými zeměmi. Připomínám, moje pointa je, že jsme se snažili z Ukrajiny udělat de facto člena NATO," vyjmenovával profesor, co všechno mohl Putin považovat za snahu Ukrajinu včlenit do NATO. Připomenul, že koneckonců i to, jak se Ukrajincům dařilo proti Rusům, je důkazem západního výcviku a zásobování.

Ale nejde jen o vojenství. V roce 2021 prezident Zelenskyj, který předtím snahu vstoupit do NATO neprojevoval a byl zvolen s programem dohody s Ruskem, změnil názor a nejenže začal vítat rozšíření NATO, ale začal prosazovat tvrdý přístup vůči Rusku. Jako příklad dal Mearsheimer například zrušení vysílání proruských kanálů, zatčení Viktora Medvedčuka a jeho obvinění z velezrady. Prezident Biden se ujmul moci v lednu 2021 a je dlouholetým příznivcem integrace Ukrajiny do NATO, nemluvě o „velmi nepřátelském“ přístupu k Rusku. Ukrajinu měl na starost už za Obamy.

Na svém každoročním summitu v Bruselu pak NATO vydalo toto komuniké: „Znovu připomínáme, že rozhodnutí přijaté na summitu v Bukurešti v roce 2008, že Ukrajina se stane členem aliance ... Znovu potvrzujeme všechny body tohoto rozhodnutí, stejně tak jako další rozhodnutí, že každý partner bude posuzován samostatně. Stojíme za tím, že Ukrajina má právo si rozhodovat o své budoucnosti a o svém zahraničněpolitickém směřování, bez vnějšího vměšování.“

V září 2021 pak Zelenskyj navštívil Bidena a Biden prohlásil, že Spojené státy plně podporují ukrajinské „euroatlantické ambice“ a v listopadu jejich ministři zahraničí podepsali smlouvu o strategickém partnerství, která mimo jiné podtrhovala nutnost reform na Ukrajině, které by jí umožnily plnou integraci do Evropy a euroatlantických institucí. Tato smlouva se výslovně odkazovala na deklaraci z roku 2008. „Jinými slovy, není v podstatě pochyb, že od začátku roku 2021 se Ukrajina začala mílovými kroky posouvat směrem ke členství v NATO,“ shrnul John Mearsheimer.

Má se Rusko zajímat o to, kdo vstupuje do NATO?

Následně vyvracel další linii uvažování, totiž že Rusko by se nemělo zajímat o to, kdo vstupuje do NATO, protože NATO je obranná aliance. „Ale takhle Putin a další ruští představitelé o NATO neuvažují. A záleží na tom, co si myslí oni, ne na tom, co si myslíte vy nebo já,“ dodal s tím, že dotyční rozšiřování NATO vidí existenční hrozbu. A snažili se Zelenského i Bidena odradit.

Do bodu varu se Rusové dle něho dostali 17. prosince 2021 a zaslali rozdílné dopisy Bidenovy a NATO, ve kterých požadovali záruky, že se Ukrajina členem NATO nestane, že žádné dalekonosné zbraně nebudou umístěny na hranicích s Ruskem a že vojáci a zbraně přesunuté do východní Evropy od roku 1997 budou přesunuty zpátky. Připomenul Putinova slova, že co se děje na Ukrajině se děje na prahu Ruska.

„Musí vědět, že už nemáme kam ustoupit. Opravdu si myslí, že ty hrozby nevnímáme, nebo si myslí, že budem jen tak ignorovat vznikající hrozby pro Rusko?“ řekl tehdy ruský prezident. Že je kategoricky proti Ukrajině v NATO Putin zopakoval i 22. února, dva dny před invazí. „Spojené státy a jejich spojenci pokračují v pumpování moderních zbraní ukrajinskému režimu,“ uvedl a dodal, že to by znamenalo, že na hranicích bude „po zuby ozbrojené anti-Rusko“, což považuje za nepřijatelné. Co se naopak nikde v Putinových vyjádřeních neobjevilo, byl záměr Ukrajinu dobýt a učinit z ní součást Ruska nebo dokonce zaútočit na další státy ve východní Evropě. Na ruské obavy z rozšiřování NATO však americký ministr zahraničí odpověděl, že se na plánech nic nemění a ani měnit nebude. Následovala válka.

Následky a možná řešení

Ke konci přednášky se profesor Mearsheimer věnoval následkům a také možným řešením. Konstatoval, že ruské síly obsadily 20 % území Ukrajiny a těžce poškodily řadu měst i vesnic. Miliony civilistů utekly, počty zraněných a mrtvých jdou do tisíců, ukrajinská ekonomika je v troskách. Škody jdou do miliard, opravy pak spolknou možná i bilion dolarů. Kyjev už teď vyžaduje 5 miliard dolarů každý měsíc, aby vláda vůbec mohla fungovat. Navíc se nezdá, že by Ukrajina byla schopná získat zpět své pobřežní území. A to je za „pouhé“ 4 měsíce bojů. „Představa, jak bude Ukrajina vypadat, pokud se tato válka potáhne roky, je strašidelná,“ dodal.

Ovšem konec války podle něho bude zadlouho, protože obě strany (Rusko i USA) chtějí vyhrát. Rusko chce, aby Ukrajina byla neutrální, což by znamenalo ukončit spolupráci se Západem, zejména se Spojenými státy. Jenže to je nepřijatelné pro Bidenovu vládu a velkou část diplomatů v USA, protože by to znamenalo vítězství pro Rusko. Mearsheimer doplnil, že i ukrajinští představitelé mají své

zájmy, takže doufá, že budou tlačit na neutralitu. Tuto možnost na začátku války Zelenskyj připustil. „Je jen malá šance, že Kyjev bude tlačit neutralitu, protože ultranacionalisté na Ukrajině, držitelé nezanedbatelné politické moci, nemají žádný důvod ustoupit jakýmkoliv ruským požadavkům, zvláště těm, které by diktovali vztahy s okolními státy,“ zhodnotil. Kromě Spojených států se na stranu těchto ultranacionalistů dle Mearsheimera postaví i Polsko a státy z Pobaltí.

Ani Rusové zřejmě nebudou chtít opustit území, které vybojovali, ale ukrajinští politici nebudou chtít uznat jakoukoliv dohodu, při které ukrajinské území připadne Rusům. S možnou výjimkou Krymu. „Doufám, že se mýlím, ale nevidím možnost, jak by tento konflikt mohl skončit,“ řekl.

Bidenova vláda chce nejen porazit Rusy na Ukrajině, ale chce použít rozsáhlé sankce k vážnému poškození ruské ekonomiky. Ministr obrany pak deklaroval, že cílem je oslabit Rusko tak, aby nemohlo na Ukrajinu zaútočit znovu. Mearsheimer tuto snahu popsal jako de facto pokus vykopnout Rusko z klubu velkých mocností. Biden také tuto válku nazval genocidou a obvinil Putina, že je válečný zločinec, který by se měl ze svých činů zodpovídat u soudu. „Taková rétorika k dohodě o konci války příliš nepřispívá,“ odtušil profesor.

Možnosti eskalace konfliktu

Americký přístup pak jen posiluje Rusko v myšlení, že čelí existenční hrozbě a že musí vyhrát. Naopak Bidenova vláda nainvestovala do války tolik, že ruské vítězství by bylo pro Washington devastující. Proto hrozí eskalace konfliktu. Mearsheimer připustil možnost, že pokud by Rusko na Ukrajině prohrávalo, Putin se může uchýlit k jaderným zbraním. Před čímž varovali i jiní. Naopak ti, kdo si myslí, že by k tomu dojít nemohlo, by si měli vzpomenout, že podobný plán mělo NATO během studené války, tedy bombardovat nukleárními zbraněmi Západní Německo, pokud by ho vojska Varšavské smlouvy dobyla.

Pokud by byly použity jaderné zbraně, je těžké říci, jak by Bidenova vláda reagovala, usuzuje profesor. Nicméně by byla pod tlakem, aby reagovala, a tak by se zvedlo riziko jaderné války mezi mocnostmi. Shrnul, že platí paradox, že čím blíže bude Západ svým cílům na Ukrajině, tím pravděpodobněji bude, že válka přeroste v jadernou.

A pokud by USA a spojenci prohrávali? Pokud by ukrajinská armáda byla na ústupu a kyjevská vláda vyjednávala o míru, aby si uchránila co nejvíce území, pak by vzrostl tlak na to, aby se USA a spojenci zapojili do boje. „Není to pravděpodobné, ale je to rozhodně možné, že by se američtí nebo polští vojáci bojů zúčastnili,“ mínil profesor. Tedy NATO by bylo ve skutečné válce s Ruskem, což by opět mohlo vést k použití jaderných zbraní ze strany Ruska.

Jen letmo zmínil profesor další problémy vzniklé z tohoto konfliktu, například hladomor. Pokud jde o vztahy Ruska a Západu, budou se prý hojit roky, možná i desetiletí. A v mezidobí toto nepřátelství bude vyvolávat nestabilitu po celém světě, hlavně v Evropě. Naopak vztahy na Západě se zlepšily a NATO a EU jsou v nejlepší kondici v jaké kdy byly, uvedl. „To platí teď, ale pod povrchem jsou hluboké rozdíly, které se s postupem času projeví,“ varoval s tím, že očekává zhoršení vztahů mezi státy východní Evropy. Usoudil také, že konflikt napáchá velké škody na světové ekonomice, což nepochybně bude mít politické následky a podkope to liberální demokracii a naopak posílí její odpůrce na levici i na pravici.

Slovo závěrem

„Jak jsem již řekl na začátku, konflikt na Ukrajině je katastrofa kolosálních rozměrů. A lidé po celém světě budou hledat jeho příčiny. Ti, kteří věří ve fakta a logiku, velmi rychle zjistí, že Spojené státy a jejich spojenci jsou z nejvíce zodpovědní za tento karambol. Rozhodnutí z dubna 2008 vzít Ukrajinu a

Gruzii do NATO zákonitě vedlo ke konfliktu s Ruskem. Bushova vláda byla hlavním architektem tohoto osudového rozhodnutí. Ale Obamova, Trumpova a Bidenova vláda pak přidávaly plyn kdykoliv mohly. A spojenci Ameriky ji poslušně následovaly. I když ruští představitelé dali jasně najevo, že Ukrajina v NATO je překročením všech čar v písku, USA odmítly brát ohled na ruské nejhlubší obavy o bezpečnost a místo toho neúnavně pracovaly na tom, aby z Ukrajiny učinily západní výspu na ruských hranicích," shrnul John Mearsheimer.

„Tragédií je, že pokud by Západ netrval na rozšiřování NATO, je nepravděpodobné, že by na dnešní Ukrajině byla válka a Krym by stále byl součástí Ukrajiny. Washington hrál hlavní roli v přivedení Ukrajiny ke zničení. Historie bude soudit Usa a jejich spojence velice tvrdě," zakončil svou přednášku profesor.

[ZDROJ](#)